

historische kring huizen

HUIZER KRING BERICHTEN

19e jaargang nr. 1, februari 1998

Aan de leden,

Van de voorzitter

Tegelijk met dit Berichtenblad ontvangt u de jaarverslagen en andere stukken voor onze **jaarvergadering van 24 maart 1998**. Op deze ledenavond zal er ook bestuursverkiezing zijn. Na de jaarvergadering, om ongeveer half negen, zal onze fotowerkgroep u verrassen met een diaserie, die zij in ons dorp hebben gemaakt, getiteld: **"Een wandeling door de Noord."**

Ik wil u attenderen op het stukje van Henk van der Hulst op blz. 2 over de "boerenwagen". We hebben de wagen nu in ons bezit en zouden hem graag willen behouden voor ons dorp. "Kijk naer de foto en laet je gedachten d'ries over gaen" (zo zeggen we dat in het Huizers). We hopen de wagen rijdend op de weg te krijgen, zodat hij te bewonderen is. Misschien kunt u ons een tip geven. Ook uw financiële steun is welkom en noodzakelijk.

Van de firma Lucent Technologies mochten wij een vitrinekast ontvangen, met daarin een fraaie Huizer cornetmuts. Daarnaast kwamen we in het bezit van een grote ingelijste foto van onze Klederdrachtgroep. De Historische Kring is zeer content met deze geschenken. Firma Lucent ... hartelijk dank!

Dan is ons na bemiddeling van ons lid P. Brasser een donatie toegezegd door de Vereniging van Oud-Employé's der Koninklijke Shell (het gepensioneerd donatiefonds). Ook daarvoor heel veel dank. (Zie blz. 7.)

Over ons binnenkort uit te geven brochure over de geschiedenis van de haven van Huizen, de visserij en de kalkovens kunt u lezen in het jaarverslag onder het kopje "Van de voorzitter". Tekst en foto's zijn klaar en uitgezocht. Nu nog de laatste loodjes. U hoort spoedig van ons.

Een laatste wens. Onze laatst gehouden ledenavond over de Zuiderzeebotters was zeer goed bezocht. Ook 24 maart hopen we velen van u te ontmoeten.

Graag tot ziens,

Aartje Kruijning-Teeuwissen
voorzitter

ISSN 1384-8437

Bestuur Historische Kring Huizen

Voorzitter:	Mw. A. Kruijning-Teeuwissen Driftweg 151, 1272 AC Huizen, tel. 52 54776
Vice-voorzitter:	Ing. W.H.H. Groothoff Gooierserf 204, 1276 KZ Huizen, tel. 52 51540
Secretaris	vacant
Penningmeester:	A. Vos Zeisweg 3, 1276 XX Huizen, tel. 52 57233
Bestuurslid:	H. van der Hulst Pzn. Wagenweg 4, 1276 XW Huizen, tel. 52 51922
Archivaris:	M.P. Rooth Punter 13, 1276 CX Huizen, tel. 52 64535
Ledenadministratie:	Mw. T. Rooth-Piëst Punter 13, 1276 CX Huizen, tel. 52 64535
Klederdrachtgroep:	Mw. J.W. van Geenen-van den Berg Lijzij 109, 1276 GK Huizen, tel. 52 52807
Redactie Berichtenblad:	Mw. G.E.E. van Noppen Brede Englaan 12, 1272 GS Huizen, tel. 52 53783

ARCHIEF: Achterbaan 82, 1271 TZ Huizen, tel. (035) 52 50223

Geopend van september t/m juni iedere maandagavond behalve de tweede maandag van de maand.

Geheel of gedeeltelijk overnemen van artikelen slechts toegestaan met uitdrukkelijke bronvermelding en na schriftelijke toestemming.

BOERENWAGEN - stand van zaken.

Op donderdag 15 januari j.l. zijn de heren H. Kos, Majoor en ondergetekende de algehele toestand van de Huizer boerenwagen gaan bekijken (zie ook het Berichtenblad van december 1997, blz. 2). De heer Majoor (uit Eemnes), zelf eigenaar van een wagen, kon ons vertellen dat: (1) het een originele Huizer wagen betreft en (2) dat deze gerestaureerd moet worden. Op de vraag of dit laatste mogelijk is gezien de staat waarin de wagen verkeert, antwoordde hij: ja. In voor- en achterschamel moeten een paar nieuwe stukken gezet worden. Zijschoten en achterschot moeten deels worden vernieuwd, evenals de dissel en het kistje (waar de boer op zit). Verder zijn twee nieuwe wielen nodig. Om de restauratie mogelijk te maken zijn er sponsors nodig én enkele vrijwilligers die wat aan het restauratiewerk willen doen (timmerlieden). De wielen moeten we laten maken. Graag willen we in contact komen met mensen die enige kennis van boerenwagens hebben. We denken aan boeren die met deze wagens gewerkt hebben. Ook zoeken we ruimte om de wagen onder dak te brengen. Graag zien we uw reacties tegemoet. Het is de bedoeling om de boerenwagen goed te restaureren, zodat hij te gebruiken is voor evenementen en manifestaties. We hebben het over een historische wagen. Voor vragen of aanmeldingen: H. van der Hulst Pzn., tel. (035) 5251922.

OVER DE AFSCHAFFING VAN HET AMBTSGEBED BIJ DE OPENING EN SLUITING VAN GEMEENTERAADSVERGADERINGEN

Op 4 maart 1998 vinden er weer gemeenteraadsverkiezingen plaats en worden we bepaald bij het functioneren van onze gemeenteraad. Recent ontdekten we dat tien jaar geleden (in december 1987) in Huizen het voorgeschreven ambtsgebed bij opening en sluiting van de vergaderingen van de gemeenteraad werd afgeschaft en vervangen door een ogenblik stilte. Reden om hier even bij stil te staan.

In een notulenboek uit 1914 werd de onderstaande tekst van het openingsgebed gevonden, die daarin diende als bladwijzer. In 1974 (zestig jaar later!) komt deze tekst nog steeds voor in het reglement van orde van de raadsvergaderingen. Kennelijk ontstaat dan de behoefte aan aanpassing aan de huidige tijd, maar blijft het gebed als zodanig bestaan. Pas in 1987 worden de gebeden vervangen door een ogenblik van individuele bezinning.

Tot december 1974 luidt Artikel 11, lid 1: *De voorzitter opent de vergadering op de daarvoor bepaalde tijd, wanneer alsdan het vereiste aantal leden tegenwoordig is, en spreekt het volgende gebed uit:*
Onze bijeenkomst zij in Uw naam, o Heer. Geef ons wijsheid in het beraadslagen en schenk Uw zegen op onze besluiten. Dat bidden wij om Jezus' wil. Amen.
In bijzondere gevallen is de voorzitter bevoegd van de voorgeschreven tekst van het openingsgebed af te wijken.

In december 1974 besluit de gemeenteraad tot wijziging als volgt: na het woord "Amen" wordt de tekst: "De voorzitter kan een lid van de raad verzoeken het gebed uit te spreken. Van de voorgeschreven tekst van het openingsgebed kan worden afgeweken."

Artikel 14: *Met inachtneming van het bepaalde in artikel 6 sluit de voorzitter de vergadering. Alvorens tot sluiting over te gaan spreekt de voorzitter het volgende dankgebed uit:*
Almachtige God. Wij danken U voor Uw hulp bij het besturen van onze gemeente. Uw naam ontvang daarvoor de eer. Amen.
In bijzondere gevallen is de voorzitter bevoegd van de voorgeschreven tekst van het dankgebed af te wijken."

Na het woord "Amen" wordt de tekst: "De voorzitter kan een lid van de raad verzoeken het gebed uit te spreken. Van de voorgeschreven tekst van het dankgebed kan worden afgeweken."

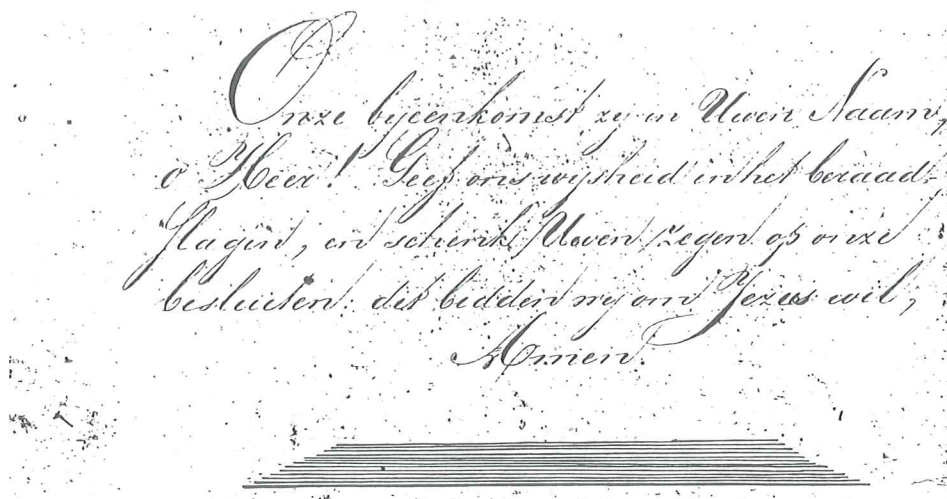
In december 1987 wordt de tekst van beide artikelen:

Artikel 11, lid 1: "De voorzitter opent de vergadering op de daarvoor bepaalde tijd, wanneer alsdan het vereiste aantal leden tegenwoordig is, waarna op aangeven van de voorzitter een ogenblik stilte in acht wordt genomen."

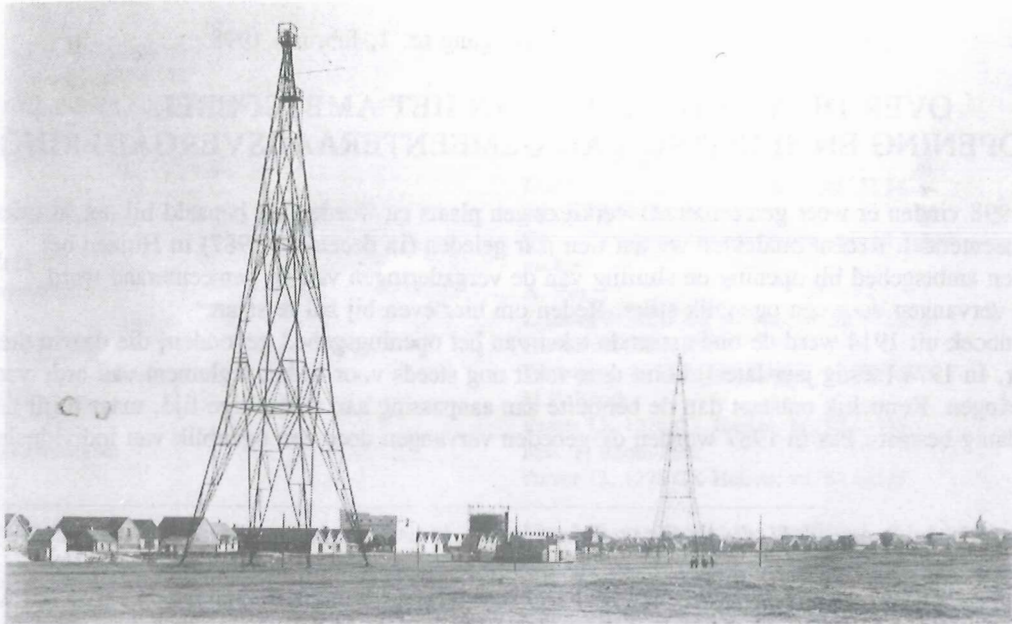
Artikel 14: "Alvorens tot sluiting over te gaan wordt op aangeven van de voorzitter een ogenblik stilte in acht genomen."

En dit gebeurt nog steeds zo.

Aartje Kruijning-Teeuwissen
(Met dank aan het archief van de Gemeente Huizen.)

Onze bijeenkomst zij in Uw naam, o Heer! Geef ons wijsheid in het beraadslagen, en schenk Uw zegen op onze besluiten: dit bidden wij om Jezus wil, Amen.

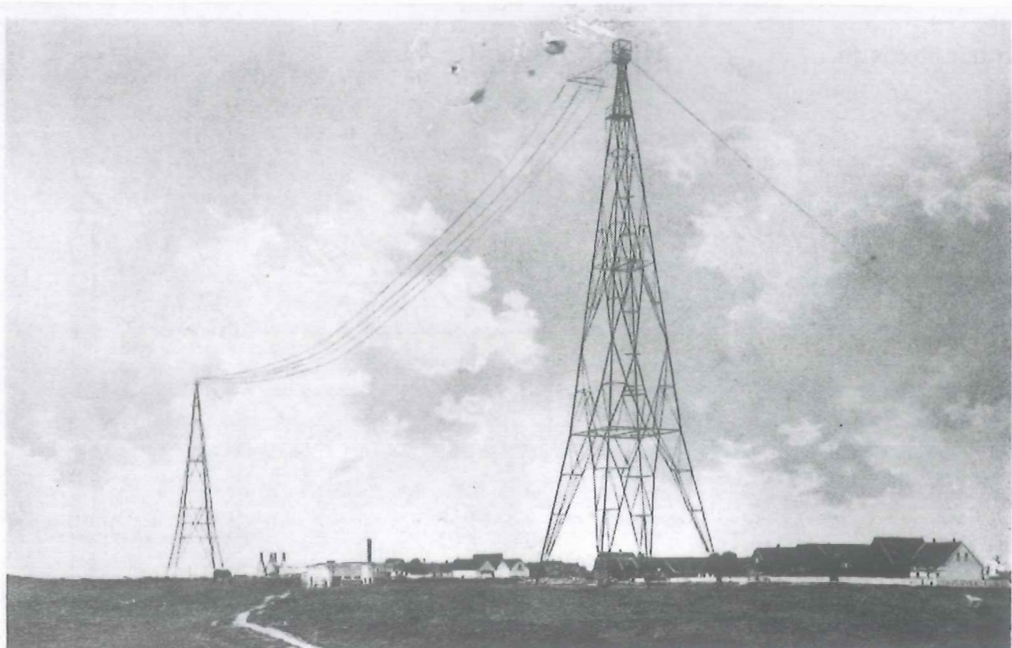

N. D. O. TE HUIZEN, HOLLAND.

Het witte gebouw, aan de rechterkant van de linker zendmast, is de Balatum met daarnaast de gasfabriek. Helemaal rechts is de rand van het dorp te zien. Foto ± 1929.

Een schuit wordt gelost in de haven van Huizen ter hoogte van de Potterie. Foto ± 1915.

Huizer Radio Zender N. D. O. „Hier Huizen Holland"

Het paadje loopt naar het radiozendstation (radiohuisje) met links daarvan de kalkovens. Foto ± 1929.

SAMEN INBREKEN

Bep (G.L.) de Boer

Het was in april 1945. Ik woonde in die tijd met mijn ouders en broertje van 2 jaar in Huizen, aan de rand van het dorp. Ons woonhuis grensde aan het Harde. Dat was het terrein tussen ons woonhuis aan de dijk en de Balatum en gasfabriek aan de overzijde. Op het Harde was ook een voetbalveld en er lagen in die tijd bergen vuilnis. Dat was daar gestort door diverse Huizers die gewoon hun vuil kwijt wilden, want het werd denk ik niet opgehaald. Er zal geen benzine zijn geweest voor de vuilnisauto. Door honger gedreven wroette ik in al die vuilnishopen op zoek naar een paar verschrompelde aardappelen of een paar bonen of erwten. Als ik met een paar erwten, bonen of zelfs een paar koolbladen thuis kwam, dan wist mijn moeder daar wel weer iets eetbaars van te maken, soep of zo. Niet alle mensen in Huizen leden honger, want dagelijks roken we de geur van gebraden vlees of uitgebakken spek. Waar ze dat vandaan haalden was ons een raadsel. We snoeven de geur op en droomden van uitbundig gedekte tafels met bergen lekker eten. Mijn moeder was invalide en leed aan reuma. Zodoende kon mijn vader haar niet te lang alleen laten, want ze was hulpbehoevend. Anders was hij heel zeker naar de Betuwe of oostwaards gegaan om eten te halen. Maar helaas.

Op een middag in april liep ik op de Huizer haven rond te kijken, op zoek naar iets eetbaars. Daar kwamen boten met vis aan die ook wel eens aardappelen vervoerden. En daar viel wel eens wat van een kruiwagen af of je kreeg iets van een schipper. Maar al dagen was er geen schuit binnen gevaren dus kon ik m'n ogen niet geloven toen ik daar een schuit zag binnen komen. De schuit kwam tegen de kant te liggen en werd gelost door een aantal mannen die al klaar stonden. Met kruiwagens werd de schuit gelost. Het waren aardappelen, en die werden op een grote hoop gestort in een hal van Potterie de Driehoek, ofwel, zoals ik het toen kende, de Eskaf. Niemand werd er bij toegelaten. Je kon niet één aardappel van de kruiwagens pikken. Er stond een grote dikke kerel met een stok in z'n handen die alle kinderen die in de buurt van de kruiwagens kwamen weg joeg. Toen het schip leeg was gingen de deuren van de Eskaf dicht en iedereen ging weg. Op de haven liep een Duitse soldaat op wacht. Bedroefd en zonder aardappelen kwam ik thuis. En daar was ook niets te eten. Ik vertelde mijn ouders wat ik op de haven had gezien. M'n vader was één en al oor. Hij vroeg me of ik precies wist waar de aardappelen waren opgeslagen. Nou, daar had ik met m'n neus bovenop gestaan, dat wist ik precies. Toen vroeg hij, of ik het ook in het donker zou kunnen vinden. Natuurlijk, want ik kwam in de oorlog dagelijks op de haven. Natuurlijk zou ik het in het donker ook kunnen vinden. En zo besloot mijn vader om die avond samen te gaan inbreken.

Toen het al goed donker was, het was spertijd, dus je mocht niet op straat komen, gingen we samen, met vaders fiets aan de hand op stap, een paar jute zakken onder de snelbinder. We liepen langs de dijk naar de Botterstraat. Daar loopt nu de Baanbergenweg. Op de hoek was de zaak van de gebroeders Schaap, Mayonna heette dat geloof ik. Naast die visinleggerij Mayonna was het hek dat om het weiland stond. Dat weiland lag langs de Botterstraat, de Havenstraat tot aan de kalkfabriek, langs het IJsselmeer tot aan het bos van Kooi en dan weer langs de huizen naar de Botterstraat. Het hele weiland is later bebouwd door Philips. We gingen dus naar het hek en ik wist dat daar een fiks gat in het gaas zat. Daar konden we gebukt en de fiets platliggend onderdoor. Voorzichtig, sluipend bijna, gingen we door het gras, rond de Baanberg. We liepen achter het radiohuisje en de Baat langs. Wat het radiohuisje voor functie had, weet ik niet. Misschien hoorde het ooit bij de zendmast die hier in het weiland stond. De Baat was een groot ven waarin we vaak donderkopjes gingen vangen. Nu zag het er echter niet zo vrolijk uit. Het was aardedonker en de kikkers kwaakten in de Baat. Ik vond het werkelijk griezelig, te meer omdat je eigenlijk niet buiten mocht zijn.

Zo kwamen we dan eindelijk bij het hek aan de achterkant van de Eskaf. Al heel lang lagen er langs de Havenstraat grote rioolbuizen. Sommige lagen op z'n kant, maar de meesten stonden rechtop. Op die manier kon je er snel inspringen als je eventueel werd achtervolgd door de Duitsers. M'n vader klom via het hoge hek en de rioolbuizen naar de Eskaf. Via een grote berg kalk, krijt en misbaksels van de potterie kwam hij bij een klein raampje. Hij drukte het glas in. M'n hart stond bijna stil toen ik het glasgerinkel hoorde. Vader wachtte even. Het bleef overal stil. De schildwacht op de haven was even stil blijven staan, maar die was inmiddels weer aan het heen en weer lopen. Ik hoorde m'n hart in m'n oren bonzen. Wat een spanning. Vader wist het raampje te openen en kwam zo in de hal waar de aardappelen lagen. Hij vulde een klein zakje en kwam terug om het mij aan te geven over het hek. Ik leegde het zakje in een grote zak. En zo ging het verschillende keren. Toen we twee grote zakken vol hadden kwam m'n vader weer over het hek naar mij toe.

Wat was ik blij dat hij er weer was. Vader bond de zakken dicht. Eén zak ging tussen het frame van de fiets en de andere sjoorden we boven op het zadel en de bagagedrager. En zo zeulden we door het weiland met die zware vracht. Het was een rustige heldere nacht. Alleen de kikkers in de Baat hoorden we, anders niets.

Na een zware tocht door het weiland kwamen we weer bij het kapotte hek bij de Botterstraat. Ik ging vooruit om te kijken of er iets of iemand aan kwam. Het was doodstil op straat. De fiets met de zakken aardappelen moest onder de stand van het hek door. Het ging heel moeilijk, maar gelukkig lukte het. We staken snel de weg over. Daarna volgden we het mulle zandpad langs de dijk. We gingen zo snel mogelijk door het poortje naast ons huis en gingen met fiets en al de schuur in. We waren gelukkig weer thuis. M'n moeder had doodsangsten uitgestaan. Vader zakte doodmoe op een waskruk neer, hij dreef van 't zweet. Ik rilde als een riet van de spanning. M'n moeder had al die tijd dat we weg waren voor het raam staan kijken. We hadden n.l. het ruime zicht over het weiland naar de haven en het IJsselmeer. Ze hilde van blijdschap dat we weer heelhuids terug waren. Wat een spanning. We begonnen meteen de aardappelen naar de kelder te slepen. Doordat de schuur een verbinding met het woonhuis had, hoefden we niet buitenom te lopen. Moeder begon meteen een maaltje aardappelen te schillen. Broerlief van twee jaar werd wakker van het gestommel in huis, want de kelder was in de slaapkamer.

En zo zaten we 's avonds laat met z'n vieren een schaal aardappelen leeg te eten bij een drijfkaarsje als verlichting. Wat was dat een heerlijke maaltijd. We genoten er allemaal van. Enkele dagen later reden de Geallieerden Huizen binnen. We zagen ze de Havenstraat afrijden naar de haven. Precies op tijd. Het had beslist niet langer moeten duren. De aardappelen in die fabriekshal hebben er nog heel lang gelegen. Wat er verder mee moest gebeuren is me nooit duidelijk geweest. En als we nu dan aan onze dis zitten en je gedachten dwalen af naar die nacht, dan kan je met dankbaarheid je bord leeg eten. Te weten dat we maar net aan de hongerdood zijn ontsnapt is in een tijd als de huidige niet te begrijpen. En toch is het gebeurd!

Bep (G.L.) de Boer
Ericaweg 58
1251 WN Laren

De koedijk langs de rand van het dorp. Foto ± 1930.

[Foto's collectie M.P. Rooth.]

Verleden

Heden

*En: "Samen naar
de toekomst".*

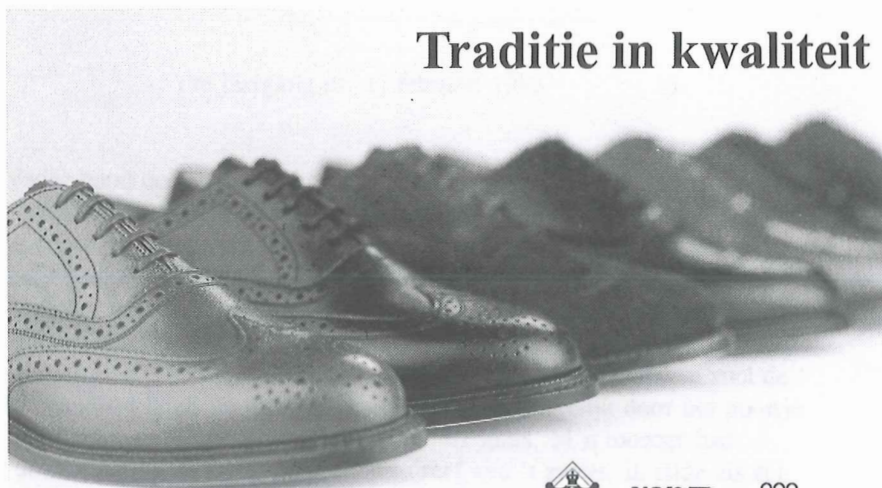
Rabobank

Midden in de samenleving

Traditie in kwaliteit

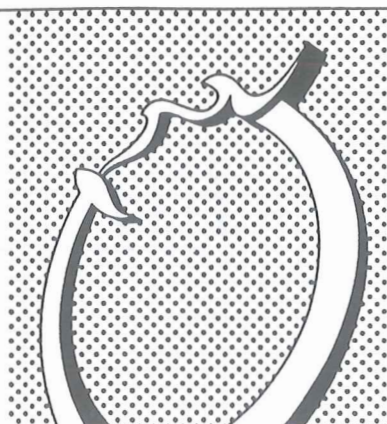
HAN LANDMAN
schoenmode

Lindenlaan 3 1271 AV Huizen Tel. 035-52 51185

van **Bommel**
SUPERIOR SHOES
SINCE 1734

ADVIESGROEP
VAN DER ROEST

Verzekeringen
Pensioenen
Hypotheken
Financieringen

Oranje Weeshuisstraat 4-6
1271 VR Huizen
Telefoon (035) 525 36 69

Lid van de Nederlandse Bond van Assurantiebemiddelaars

Studio Kosmetique

Schoonheidsspecialiste
Pedicure/Manicure/Visagiste
Voetreflextherapeute

Greetje Kos
E. Ludenstraat 46 - 1271 PT Huizen
Telefoon: 035-5254076

Bakkerij H. Kruymer B.V.

Specialiteit in Huizer

SPECULAAS EN ONTBIJTKOEK
Hellingstraat 14 • Huizen
Tel. 035-5253368

C.Vos

Makelaars & Assurantiekantoor

bemiddelen van
aan - en verkoop van woonhuizen

tevens alle
verzekeringen
hypotheken
financieringen
en
taxaties

bel: 035-5253366
of fax: 035-5268651

KRUIJMER AUTOMATISERING

HUIZEN

BUREAU voor :

informatisering
automatisering
opleiding
advies

CURSUS voor :

Windows
WordPerfect
Lotus 1-2-3
dBase

Botterstraat 7a 1271 XL Huizen

Tel / Fax: 035-5251713/541191

Samen sterk
LID WORDEN
IS IN UW BELANG
EN HET ONZE!

samen sterk
HUURDERSORGANISATIE
Postbus 253 - 1270 AG HUIZEN
Telefoon: 035-5264535

Uw oude foto als nieuw!

Geef uw oude foto een nieuwe kans,
Een reproductie maakt van uw oude foto een
nieuw exemplaar.

Vanaf foto van foto tot digitale retouche, alles
is mogelijk !

Voor vrijblijvend advies gaat u naar

Foto Video Schipper

Achterbaan 16
1271 TZ Huizen
Tel.: 035 - 525 46 91

Administratie- & Assurantiekantoor

C. van den Broek

Voor een goed verzorgde
boekhouding,
opstellen van de jaarrekening en
aangifte van belastingen.

Ook voor uw salarisadministratie
kunt u bij ons terecht.

Wij kunnen u adviseren bij het
sluiten van de juiste verzekeringen.

Hagedis 2, 1275 BR Huizen.
tel.: 035 - 5262712 fax: 035 - 5241184

ONDERHOUDS BEDRIJF PAUL ROTH v.o.f

- onderhoud
 - bouwadvies
 - maatvoering
 - stelwerkzaamheden
 - en alle voorkomend timmerwerk
- K. Doormanlaan 43
1271 CA HUIZEN
035 - 5258801
06 - 53437496
FAX 035 - 5258801

**Garantie & service
is onze grootste zorg.**

nu ook glas isolatie
hoge geluidswaarde (db)
en weinig warmteverlies (k)

Hieronder treft u opnieuw een lijstje aan van schenkingen die de Historische Kring Huizen mocht ontvangen. Wij zijn de schenkers bijzonder erkentelijk hiervoor.

Schenkingen 1997 (vervolg)

6. Op 14 november 1997 van mw. C. Brouwer:
 - Handboek der kunstgeschiedenis (Duits), deel 1, 1915
 - Kopie van de VVV gids van 1924
 - Kopie van Tussen Vecht en Eem, 2e jaargang nr. 2, mei 1984, blz. 49 t/m 89
7. Op 15 december van de heer J. Teeuwissen:
 - 3 grote en 3 kleine foto's van de feestverlichting ter gelegenheid van het huwelijk van Prinses Juliana en Prins Bernhard
8. Op 17 december 1997 van mw. A. Klap:
 - een bladzijde uit de Katholieke Illustratie van 27 februari 1994, 58e jaargang nr. 23
9. En februari 1998 een donatie van de Vereniging van Oud-Employé's der Koninklijke Shell (zie pagina 1):

Eén van de mensen achter de schermen...

heeft iets met Shell. En omdat we de inzet van onze oud-medewerkers en hun gezinsleden op sociaal, educatief, sportief en cultureel gebied hogelijk waarderen, ondersteunen we de vereniging of instelling waarin zij actief zijn, al en toe met een geldelijke bijdrage. Zo ook in dit geval.

Genealogische Contactdag Midden-Nederland

Op zaterdag 21 maart 1998 wordt in de Scholengemeenschap "Laar en Berg" in Laren (Langsakker 4) weer een genealogische contactdag gehouden. Naast de mogelijkheid om contacten leggen met andere onderzoekers en gegevens uit te wisselen, kan men uitgebreide informatie krijgen over computergenealogie en de verzamelingen van de Nederlandse Genealogische Vereniging. Verder zullen diverse archiefdiensten en een aantal historische verenigingen uit Midden-Nederland aanwezig zijn met informatie over de archieven en verzamelingen die zij beheren en hoe die voor het publiek toegankelijk zijn. Ook landelijke groepen zijn uitgenodigd, evenals een aantal familie-verenigingen. Openingstijden: 10-16 uur; toegang fl. 5,- inclusief programmablad.

EERLIJK ÊZAID

Wel Tijmen ta, vertel d'ries
(want ik hem je vrouw êmist)
ze zat nijt op ter plakkie!
Of hem ik me vergist?

As mins denk je dan toch direct
daer is wat an de hangd.
Ze was toch, as ik ut wel heb,
in de leste maand belangd?

'k Wul nijt nijwsgierig wezen,
daer hou ik heël nijt van,
mar een mins mag toch wel vragen
of ter armeui wezen kan!

Aag kwam ut me vertellen.
Dee hoorde 't op ter werk.

Eerlijk êzaid zat ik zondag
zelf ôk nijt in de kerk.

Aartje Kruijning-Teeuwissen

JA, JA

Ze leupen 's awus samen
meestal een blokkie om.
Ze zai: "Kijk nenne, 'k mot wel
omdat 'k aarst nerges kom.
M'n borst piept zoê merakel
en m'n huupen binnen slees.
En meuglijk ôk m'n knijen
zoê as ik toch wel vrees."
Mar,
is ter een mooi feesie,
dan klopt ter niks meer van.
Ze zit dan zoê vroeg meug'lijk
op de mooiste plak ... vuran.

Aartje Kruijning-Teeuwissen

(Eigen spelling van de auteur.)

VERHALEN VAN DE KLEDERDRACHTGROEP

Dat mensen het gezellig vinden om bij de Klederdrachtgroep te horen kreeg ik in de gaten bij een bezoek aan de familie Gijs van Amstel (een oude Huizer naam). De liefde voor Huizen en wat daar omheen hing kwam bij Gijs door het lezen in het blad van de Balatum, waarin Haindruk van 't Noorderainde jarenlang zijn columns schreef. Gijs voerde thuis vaak met z'n broer die stukjes op, bij familiefeestjes en op verjaardagen, in Huizer klederdracht of wat daarop leek.

Ook volgde hij met veel interesse Jan Rebel (Jan van Coen), die in de Werkgroep Dialect zat. Gijs z'n idee en wens was om op een dag ook in klederdracht mee te doen. De eerste keer was dat niet zo'n succes, omdat Gijs veel te deftig wilde zijn. Veel zilveren knopen op z'n kiel, nee de Huizers zijn veel eenvoudiger. Inmiddels werkte Cooty aan en buis en broek, zodat op een goede dag eindelijk alles in orde was. Dochter Allianne leende eerst een kostuum, maar ze vond het toch heel gezellig om met vader Gijs mee te gaan, zodat ze ook een eigen kostuum aanschafte. Moeder Cooty kon niet achterblijven en zo is het hele gezin van Amstel betrokken bij onze groep en hebben ze al een verschillende evenementen deelgenomen, bij voorbeeld in Bad Vilbel afgelopen zomer, waar de ontvangst en de belangstelling heel groot was.

Het belangrijkste vindt de familie van Amstel echter de goede onderlinge band met elkaar in de Klederdrachtgroep, maar ook met de deelnemers van de andere groepen die ze in het land regelmatig tegenkomen. Al met al een fijn gesprek met mensen die heel betrokken zijn bij de Historische Kring. Gijs en Cooty, het was fijn om weer eens iets te mogen horen over "onze" klederdracht.

Eirreg

DE OPENBARE SCHOOL VOOR GEWOON LAGER ONDERWIJS IN HUIZEN OP 1 JANUARI 1873

Begin dit jaar was het 125 jaar geleden dat Dr. J.F. van Hengel uit Hilversum een overzicht samenstelde onder het motto "Geen schoolonderwijs wordt gegeven in lokalen die door den districts-schoolopziener verklaard zijn voor de gezondheid schadelijk te wezen of van onvoldoende ruimte voor het aantal schoolgaande kinderen." Dit was 'artikel 4 der wet van 13 augustus 1857'.

Het overzicht van 1 januari 1873 komt voor in een beschrijving van de situatie in het Gooiland rond het midden van de vorige eeuw, die de eind-uitkomsten bevatte van de vele studies die Dr. J.F. van Hengel, geneeskundige in Hilversum, uitvoerde van ongeveer 1830 tot 1870. De onderwerpen lopen zeer uiteen: van de beschrijving van de streek (geografie, hydrografie, meteorologie, flora en fauna, en anthropologie) tot geneeskundige statistiek (b.v. een overzicht van de bevolking van het Gooiland in veertig jaar van 1830 -1870), van de maatschappelijke toestand (b.v. beroepen, communicatiemiddelen, armoede, typen woningen, scholen) en de gezondheidstoestand van de bevolking (b.v. welke ernstige ziekten kwamen voor).

In dit boeiende boek is van alles te lezen over het Gooiland én over Huizen. Het verscheen als derde stuk in de serie Bijdragen tot de Geneeskundige Plaatsbeschrijving van Nederland, uitgegeven door het Departement van Binnenlandsche Zaken in 1875 als "Geneeskundige Plaatsbeschrijving van Het Gooiland" door Dr. J.F. van Hengel, lid van de Geneeskundigen Raad voor Noord-Holland. In 1987 is dit boek als facsimile heruitgegeven door Antiquariaat Cees Hoog Antink te Loenen aan de Vecht, in samenwerking met de Hilversumse Historische Kring Albertus Perk.

In het Gooi waren in 1873 acht scholen voor gewoon lager onderwijs: in Blaricum, Bussum, 's Graveland, Hilversum (twee), Huizen, Laren, en Naarden. Zij worden gecontroleerd, beschreven en vergeleken ten aanzien van de onderstaande zaken. Van de grote vergelijkingstabel geven wij hieronder alleen de opmerkingen voor de school in Huizen weer (in de oude spelling van 1875).

Wendy van Noppen en Aartje Kruijning-Teeuwissen

VERGELIJKEND OVERZICHT DER OPENBARE SCHOLEN VOOR GEWOON LAGER ONDERWIJS IN HET GOOILAND 1 JANUARI 1873

De 25 kolommen spreken voor zich zelve; zoo ook eene enkele aantekening, die er achter staat.

Plaats:	Ruim.
Bodem of grondslag:	- (voor Bussum staat hier "Droog.")
Richting:	- (voor Bussum: Oost en West; aan de zuidzijde der school is de werkmuur.)
Speelplaats:	Afzonderlijk daarvoor bestemd; bij de school te vinden.
Privaten:	Zes, door schrijver zeer goed bevonden.
Urinoirs:	Zeer voldoende bevonden.
Portalen:	- (voor Bussum: Een aan de noordzijde, 2.3 M lang, 1.85 M breed en 2.8 M hoog.)
Muren:	- (voor Bussum: Vochtig; reeds gescheurd en geschoord.)
Luchtverschooning:	Roosters in den muur; luchtsterren in het plafond met valluiken er bij. Schuiframen.

Lichtramen:	A: (de twee kleine lokalen) Oost- en westzijde groote ramen; kleine ramen op de zuidzijde, licht van achteren en aan de zuidzijde. B: (de twee groote lokalen) Hier zien zij op het zuiden en noorden. Gordijnen zijn te wachten.
Vloer:	Van hout, 0.3 M boven den beganen grond; van onderen met eene vrije ruimte voor luchtspeling.
Verwarming:	Zal zeer waarschijnlijk door mantelkachels worden verkregen.
Banken:	Alle nieuw: Amerikaansch model.
Drinkwater:	Bij de school staat eene pomp die water geeft dat zeer helder is en goed van smaak.
Onderwijzerswoning:	In de onmiddellijke nabijheid der school doch hiervan <i>gescheiden</i> .

Art. 19 der wet van 13 augustus 1857 (Staatsblad no. 103):

fl. 900 [bezoldiging van de hoofdonderwijzer] en driemaal fl. 400: Met eene gratificatie na een vol dienstjaar.

Lengte. M.	De 2 kleine lokalen: 9	De 2 groote lokalen: 16
Breedte. M.	De 2 kleine lokalen: 8	De 2 groote lokalen: 7
Hoogte. M.	De 2 kleine lokalen: 4.8	De 2 groote lokalen: 5.5
Oppervlakte. M ²	72	112
Oppervlakte voor ieder kind M ²	0.90	0.93 (gemiddeld 0.90)
Aantal kinderen. (±)	In elk lokaal 80.	In elk lokaal 120.
Kubieke inhoud. M ³	345.000	616.000
Luchtcubus voor ieder kind. M ³	4.320	5.133 (gemiddeld 4.808)

Een greep uit de toelichtingen met het oordeel over de school in Huizen:

Lucht: goed. **Licht:** De verlichting in de nieuwe school te Huizen schijnt zeer goed te zijn. In de beide kleine lokalen hebben de kinderen van achter eenigszins op zijde; in de beide groote lokalen zien de ramen op het zuiden en noorden en tegen den zomer van '74 zal er voor goede gordijnen aan de zuidzijde gezorgd zijn.

Verwarming: De nieuwe school te Huizen belooft ook ten opzichte van de verwarming door Péclet of Meissnerkachels een goed voorbeeld te zullen geven. **Banken,** naar de lengte der scholieren gemaakt, met negatieve distantie en met lendeleuning vindt men nergens. **Speelplaats:** Deze ontbreekt meestal. Een loffelijke uitzondering vindt men bij het nieuwe gebouw te Huizen.

Schoolstraffen en schoolverzuim: Alleen te Huizen was het schoolverzuim tot dusverre zeer gering. De Huizers zijn echter bijzonder sterk tegen de vaccinatie; zoodat, na de invoering der wet op besmettelijke ziekten, eene ommekeer niet onmogelijk schijnt.

Old Amsterdam
Premier Grand Cru

De eerste oude kaas die
alle tongen losmaakt